

Μάξιμος Βρανκονιό (1462-1516).
Σέρβος Δεσπότης,
Μητροπολίτης Ούγγροβλαχίας, Άγιος

ΓΕΩΡΓΙΟΥ Μ. ΣΤΥΛΙΑΡΑ

Μία σημαντική προσωπικότητα τῆς Ὁρθόδοξης ἐκκλησίας, τὸν σερβικῆς, ἡγεμονικῆς καταγωγῆς, Μητροπολίτη Ούγγροβλαχίας καὶ Ἅγιο, Μάξιμο Βρανκονιό ἐπιχειροῦμε νὰ παρουσιάσουμε στὸ κείμενό μας αὐτό, μὲ τὴν ἐλπίδα νὰ συνεισφέρουμε στὴν ἔρευνα τῆς ἱστορίας τῶν ἐκκλησιῶν Σερβίας καὶ Ρουμανίας ἀναδεικνύοντας πτυχές τῆς. Κύριες πηγές μας, ἀποτέλεσαν: τὰ χρονικά, «*Letopisețul anonim al Moldovei*»¹, «*Leopisețul Țării Moldovei*»², «*Cronica Banatului*»³, «*Cronica lui Macarie*»⁴, «*Letopisețul cantacuzinesc*»⁵, τὸ «*Pravila de rugaciuni*»⁶, τὸ σερβικὸ ἡμερολόγιο «*Glasnic 1859*»⁷, τὸ «*χειρόγραφο τοῦ Angelo Massarelli*»⁸, καθὼς καὶ ἔγγραφα ἀπὸ τὸ ἀρχεῖο τῆς Ἀκαδημίας τῆς Ρουμανίας

---

1. «Ἐάνωνμο χρονικὸ τῆς Μολδαβίας». Βλ. BOGDAN I., *Cronicele slavo-române din sec. XV-XVI*, București 1959, σσ. 3-14.

2. «Χρονικὸ τῆς Χώρας τῆς Μολδαβίας». Βλ. URECHE G., *Letpisețul Țării Moldovei*, București 1987, σ. 80-81.

3. «Χρονικὸ τοῦ Βανάτου». Βλ. de HATEG N. S., *Cronica Banatului*, Timisoara 1981.

4. «Χρονικὸ τοῦ Μακαρίου». Βλ. BOGDAN, *Cronicele slavo-române din sec. XV-XVI*, ὅ.π., σσ. 77-78.

5. «Χρονικὸ τοῦ Καντακουζηνῶ». Βλ.: LUDESCU S., *Letopisețul cantacuzinesc*, București 1960.

6. «Κανόνας τῆς προσευχῆς». Τυπωμένο στὰ σλαβωνικά στὸ Râmnic τὸ 1761. Ἐδῶ ὑπάρχουν στοιχεῖα γιὰ τὴ ζωὴ τοῦ Μαξίμου καὶ τῆς μητέρας του.

7. Βλ. *Glasnicul*, XXI, 1859, σσ. 272-273, (Σερβικά). Μετάφραση τῆς ἐργασίας αὐτῆς στὰ ρουμανικά βλ. *Vięta lui Maximu, mitropolitulu Munteniei*, στό: «*Archiva Istorică a României*», τ. 2, București 1865, σσ. 65-68.

8. Βλ. Ὁ Angelo Massarelli (1510-1566) ἦταν Καθολικὸς ἐπίσκοπος τοῦ Telese καὶ γραμματέας τῆς Συνόδου τοῦ Τριδένδου (16⁹⁵ Οἰκουμενικῆς συνόδου τῆς Καθολικῆς ἐκκλησίας, 13.12.1545-4.12.1563). Περισ. βλ. GENTILI G. - C., *Elogio storico di Monsignor Angelo Massarelli di Sanseverino*, Macerata 1873. Τὸ χειρόγραφο εἶναι γραμμμένο στὰ Λατινικά καὶ βρῖσκεται στὴ βιβλιοθήκη τοῦ Βατικανοῦ. Βιβλιογραφικὰ παρατίθεται ὡς: MASSARELLUS A., *Dell' Imperadori Constantinopolitani*, Codex Vaticanus Latinus 12127, f. 349V - 353.

(Academia României) και τὰ ἀρχεῖα τοῦ κράτους τῆς Ρουμανίας (Arhivele Statului - γενικά ἀρχεῖα σὸ Βουκουρέστι). Τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς βιβλιογραφίας πὺν χρησιμοποιήσαμε εἶναι στὴ Σερβικὴ καὶ Ρουμανικὴ γλῶσσα.

Ἡ γενιὰ τοῦ Μαξίμου Βρανκονί (=Μπράνκοβιτς), ξεκινᾷ ἀπὸ τὸν Βυζαντινὸ αὐτοκράτορα Ἰωάννη ΣΤ΄ Καντακουζηνό (1347-1354)⁹ καὶ τὸν σεβαστοκράτορα Branco Μladenović¹⁰ ὁ ὁποῖος τὴν ἐποχὴ τοῦ Σέρβου τσάρου Stefan Dusan (1331-1355)¹¹ ἦταν διοικητὴς Ἀρχίδος¹². Ὅλοι σχεδὸν οἱ πρόγονοὶ του ἦταν ἱστορικὰ πρόσωπα, εὐσεβεῖς χριστιανοὶ καὶ γενναῖοι πολεμιστὲς. Ὁ παππὺς του Γεώργιος Βρανκονί (1375-1456), τὸ ὄνομα τοῦ ὁποῖου ἔλαβε κατὰ τὸ βάπτισμα, πολέμησε μὲ γενναιότητα ἐναντίον τῶν Τούρκων πὺν τὴν ἐποχὴ ἐκείνη προσπαθοῦσαν νὰ κατακτήσουν τὰ Σερβικὰ ἐδάφη¹³.

9. Βλ. OSTROGORSKY G., *Ἱστορία τοῦ Βυζαντινοῦ κράτους*, ἐκδ. «Ἱστορικὲς ἐκδόσεις Στέφ. Δ. Βασιλόπουλος», Ἀθήνα 1993, τ. Γ΄, σ. 228.

10. Σχετικὰ μὲ τὴν καταγωγὴ τῶν Βρανκονί ἀπὸ τὸν Branco Μladenović, βλ. CEROVIC L., *Sârbii din România*, ἐκδ., «Uniunea Sârbilor din România», Timisoara 2005, σ. 11. (Μετάφραση ἀπὸ τὰ Σερβικά τοῦ CEROVIC L., *Srbi u Rumuniji*, ἐκδ., «Misa» - Novi Sad 1991). MIKLOSICH FR., *Monumenta Serbica spectantia Historiam Serbic Bosnæ Ragusii*, Vienna 1858, CCVII, σ. 222 κ.έ. Γιὰ τὴ γενεολογία τῶν Βρανκονί, βλ.: IONESCU-GION D., *Fragment istoric*, περιοδ., «Literatura și Arta Română», τ. VII, ἔτ., 1903, σ. 15-22. PICOT E., *Genealogie des Branković, dans la Columna lui Traian*, τ. III (nouv. Serie), σ. 70 κ.έ. DRAGOMIR S., *Fragmente din cronica lui George Brancovici*, σὸ «L' Anuarul Institut de Istoria Națională», Cluj, II (1923), σ. 9 κ.έ.

11. ΓΟΝΗ Δ. Β., *Ἱστορία τῶν Ὀρθοδόξων ἐκκλησιῶν Βουλγαρίας καὶ Σερβίας*, ἐκδ., «Ἀρμός», Ἀθήνα 1996³, σ. 179, 199 κ.έ. ΠΕΡΙΣ. βλ. SOULIS G. C., *The Serbs and Byzantium during the reign of Emperor Stephen Dusan (1331-1355) and his successors*, Athens 1995.

12. Βλ. ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΥ Ν., *Μπράνκοβιτς ἢ Βράνκοβιτς*, λήμμα στὴ «Μεγάλῃ Ἑλληνικῇ Ἐγκυκλοπαίδεια» (Μ.Ε.Ε.), τ. ΙΖ, Ἀθῆναι 1931, σ. 763, στ. 3. ΠΕΡΙΣ. βλ. ΒΑΪΙΑ Μ., *Iz stare srpske kwijevnosti*, Beograd 1931, σσ. 247-250. MILEUSNIA S., *Sveti Srbi*, Kragujevac 1989. RUVARAC D., *Opis srpskih fruskgorskih manastira*, Sremski Karlovci 1903. SAVA, episkop šumadijski, *Srpski jersari od devetog do dvadesetog veka*, Beograd-Podgorica-Kragujevac 1996.

13. Βλ. ΠΑΠΑΔΡΙΑΝΟΥ ΙΩΑΝ., *Διαβαλκανικά Ἱστορικά Δοκίμια*, τ. 2, ἐκδ., «Ἐκδοτικὸς Οἶκος Ἀδελφῶν Κυριακίδη», Θεσσαλονίκη 2002, σ. 111-116. ΠΕΡΙΣ. βλ. ΠΑΠΑΔΡΙΑΝΟΥ ΙΩΑΝ., *Τίνες οἱ δεσποὶ συγγενεῖας τοῦ Γεωργίου Μπράνκοβιτς πρὸς τὸν οἶκον τῶν Παλαιολόγων; «Ἐπετηρὶς τῆς Ἐταιρείας Βυζαντινῶν Σπουδῶν»*, τ. 33 (1964), σσ. 140-142. ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ, *Ἡ ἄλωση τῆς Θεσσαλονίκης καὶ ὁ Σέρβος δεσπότης Γεώργιος Μπράνκοβιτς (Djuradj Branković)*, «Μακεδονικά», τ. 8 (1968), σσ. 401-405. SPREMIĆ, *Pocetak Vladavine Djurdjia Brankovića*, «Istorija srpskog narod», τ. 2 Beograd 1982, σσ. 218-229. ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ, *Despot Diuradj Branković i njegovo doba*, Beograd 1994.

Γονεῖς τοῦ Μαξίμου ἦταν ὁ Σέρβος πρίγκιπας καὶ δεσπότης Stefan Branković¹⁴ καὶ ἡ Ἀλβανὴ πριγκίπισσα Angelina Aranit Komneni¹⁵.¹⁶ Ὁ Stefan Branković ἦταν γιὸς τοῦ Σέρβου δεσπότη Γεωργίου Branković καὶ τῆς Εἰρήνης Καντακουζηνῆς (1400-1457), δισεγγονῆς τοῦ Βυζαντινοῦ αὐτοκράτορα Ἰωάννη ΣΤ΄ Καντακουζηνοῦ¹⁷. Ὁ Stefan καὶ ὁ μικρότερος ἀδελφός του Γρηγόριος τυφλώθηκαν ἀπὸ τοὺς Τούρκους μετὰ τὴν κατάληψη τῆς Σεμένδριας (φρουριο στὶς ὄχθες τοῦ Δούναβη) ἀπὸ τὸν ὀθωμανικὸ στρατὸ τὸ 1437 γι' αὐτὸ πῆρε καὶ τὴν ὀνομασία «ὁ τυφλός»¹⁸. Θεία τοῦ Μαξίμου (ἀδερφή τοῦ πατέρα του) ἦταν ἡ Μάρα Branković (1412-1487), ἡ σύζυγος τοῦ σουλτάνου Μουράτ τοῦ Β΄ (1421-1451) καὶ μητριὰ τοῦ Μωάμεθ τοῦ Β΄ (Πορθητῆ, 1432-1481)¹⁹.

14. Γεννήθηκε στὸ Βελιγράδι τὸ ἔτος 1417 καὶ πέθανε στὴν Friulia στὶς 9 Ὀκτωβρίου 1476. Διετέλεσε δεσπότης τῆς Raška τὸ διάστημα 19.01.1458-21.03.1459. Τὸ λειψανὸ του φυλασσόταν στὴ μονὴ Crusedol, ὅμως οἱ Τούρκοι στὶς 13.08.1716 ληλάτησαν τὴ μονὴ καὶ τὸ κατέστρεψαν. Εἶναι ἅγιος τῆς σερβικῆς ἐκκλησίας καὶ εορτάζει στὶς 9 Ὀκτωβρίου κατὰ τὸ Ἰουλιανὸ (παλαιό, στὸ ἐξῆς π.ῆ.) ἡμερολόγιο ποὺ ἀκολουθεῖ ἡ ἐκκλησία τῆς Σερβίας. Βλ: HORVAT B., *Kosovsko Pitanje*, Zagreb 1988, σ. 84. HANKEY C.P., *Lives of the Serbian Saints*, ἐκδ., «Read Books», χ.τ. 2008, σ. 85-86. (Ἐπανεκδόση τοῦ: HANKEY C.P., *Lives of the Serbian Saints*, ἐκδ., «Society for Promoting Christian Knowledge», Michigan 1921). ΜΟΣΧΟΠΟΥΛΟΥ Ν., *Μπράνκοβιτς ἢ Βράνκοβιτς*, ὁ.π., σ. 763, στ. 3 - σ. 764, στ. 1. *Μπράνκοβιτς (Branković ἢ Brankovitch)*, λήμμα στὴν: «Ἐγκυκλοπαίδεια Πάπυρος Λαρούς Μπριτάνικα», ἐκδ., «Πάπυρος», Ἀθήνα 1990, τ. 44, σ. 87, στ. 1-2. ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΤΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ, *Νέος Συναξαριστὴς τῆς Ὁρθοδόξου Ἐκκλησίας*, τ. Β΄ - Ὀκτώβριος, ἐκδ., «Ἰνδικτος», Ἀθήνα 2004, σ. 106-107.

15. Γεννήθηκε στὸ Skutari τὸ 1434. Ἐκάθη μοναχὴ στὴ μονὴ Crusedol, ὅπου πέθανε καὶ ἐτάφη τὸ 1516. Ἀνακηρύχθηκε ἅγια ἀπὸ τὴ σερβικὴ ἐκκλησία καὶ εορτάζει στὶς 30 Ἰουλίου καὶ στὶς 10 Δεκεμβρίου π.ῆ. Βλ. MILEUSNIC S., *Sveti Srbi*, Novi Sad 2000, σ. 23. HANKEY, *Lives of the Serbian Saints*, ὁ.π., σ. 91-93.

16. Βλ. ȘERBĂNESCU N., *Mitropolîiții Ungrovlahiei*, περιοδ., «Biserica Ortodoxă Română», ἔτ., LXXVII (1959), τεῦχ., 7-10, σ. 745.

17. Βλ. MORBY J., *Dynasties of the world, a chronological and geneological handbook*, ἐκδ., Oxford University Press, Oxford 1989, σ. 161.

18. Βλ. DR. Želiko Fajfrić, *Sveta Izoza Brankovića*, ἐκδ. «IANUS», Beograd, jun 2000, Sveta Izoza Brankovića ἐκδ., «IANUS», Beograd, jun 2000 σ. 97-115. FINE J.V.A., *The Late Medieval Balkans, A Critical Survey from the Late Twelfth Century to the Ottoman Conquest*, 1994, σ. 531.

19. Βλ. IORGA N., *Τὸ Βυζάντιο μετὰ τὸ Βυζάντιο*, ἐκδ., «Gutenberg», Ἀθήνα 1985, σ. 61. Περισ. βλ. Ἀθανασίου Jentić, (Ἐπισκόπου Ζαχουμίου, Ἐρζεγοβίνης καὶ Παραθαλασσίας), *Ἡ ὀρθόδοξη κληρονομία στὴ Χερσόνησο τοῦ Αἴμου στὸ παρελθὸν καὶ στὸ παρόν. Ἡ Μάρα Branković στὴ Νιγρίτα τὸν 15ο αἰ.*, στὸν συλλογικὸ τόμο: «Ὁ κόσμος τῆς ὀρθοδοξίας στὸ παρελθὸν καὶ τὸ παρόν», ἐκδ., «Π.Σ. Πουρναρά», 2006, σσ. 111-123.

Ἡ μητέρα τοῦ Μαξίμου πριγκίπισσα Angelina Aranit Komneni καταγόταν καὶ αὐτὴ ἀπὸ σπουδαία οἰκογένεια εὐγενῶν τῆς Ἀλβανίας, ἦταν τὸ πέμπτο παιδί τοῦ Ἀλβανοῦ πριγκίπια Γεωργίου Aranit Komneni (1379-1470) καὶ τῆς πρώτης συζύγου του Maria Musaki († 1444)²⁰. Ἀπὸ τὸ γάμο του μὲ τὴν Angelina στὸ Scutari τὸ 1461, ὁ Stefan Branković ἀπέκτησε πέντε παιδιά, τοὺς: Γεώργιο, Μαρίτσα (1466-1495), Ἰωάννη, Εἰρήνη (πέθανε σὲ νεαρὴ ἡλικία) καὶ Μιλίτσα (1477-1554)²¹.

Ὁ Μάξιμος²² (κατὰ κόσμο Γεώργιος) Branković γεννήθηκε στὸ Βελιγράδι τὸ ἔτος 1462²³. Μεγάλωσε σὲ βαθύτατα θρησκευόμενο περιβάλλον ἀκούγοντας γιὰ τὴν εὐσέβεια καὶ τὰ κατορθώματα τῆς οἰκογένειάς του ἐναντίον τῶν Τούρκων ἀλλὰ καὶ βλέποντας ἔμπρακτα τὴν πίστη τῶν προγόνων του μὲ τὴν ἀνέγερση μονῶν ἢ μὲ δωρεές καὶ τὸν ἀδερφὸ τοῦ πατέρα του Γρηγόριο²⁴ νὰ κείρεται μοναχός. Ὅλη ἡ ἀτμόσφαιρα τοῦ Οἴκου τῶν Branković ἐπέδρασε θετικὰ στὸν χαρακτήρα τοῦ νεαροῦ Γεωργίου ποὺ ἀνδρωνόταν σὲ μία κρίσιμη γιὰ τὴν περιοχὴ περίοδο.

Τὴν ἐποχὴ ἐκεῖνη συντελοῦνταν στὰ Βαλκάνια μεγάλες ἀνακατατάξεις. Τὸ ἔτος 1459, ὁ Μωάμεθ ὁ Πορθητὴς πολιορκησε τὸ Βελιγράδι καὶ κατέλαβε τὴ Σεμένδρια, πρωτεύουσα τοῦ τελευταίου δεσπότη τῆς Σερβίας²⁵. Ὁ Stefan Bran-

20. Βλ. MILEUSNIĆ, *Sveti Srbi*, ὁ.π., σ. 24 κ.έ.

21. Βλ. ZIVKOVIC D., *Istorija Crnogorskog Naroda*, Cetinje 1989, σ. 341 κ.έ. Στὸ χειρόγραφο τοῦ Massarelli ἀναφέρονται κατὰ σειρὰ μόνο τὰ ὀνόματα: Ἰωάννης, Γεώργιος, Εἰρήνη καὶ Μαρίτσα. Βλ. MASSARELLUS A., *Dell' Imperadori Constantinopolitani*, Codex Vaticanus Latinus 12127, f. 349V-53.

22. Ὁ Ρουμάνος ἱστορικός N. Iorga τὸν ὀνομάζει «Μαξιμιανό» ἀποδεχόμενος τὸ ὄνομα ποὺ χρησιμοποιεῖ ὁ χρονικογράφος τοῦ «*Leopisețul Țării Moldovei*», γι' αὐτὸ καὶ ἐπιγράφει τὸ IV κεφάλαιο: «*Mitropolitul sârb Maximian*» (= ὁ Σέρβος Μητροπολίτης Μαξιμιανός). Ἐπίσης σὲ ὑποσημείωση γράφει: «*Viață lui Maxim sau Maximian*» (= ἡ ζωὴ τοῦ Μαξίμου ἢ Μαξιμιανοῦ). Βλ. IORGA N., *Istoria Bisericii Românești și a Vieții religioase a românilor*, τ. I, București 1929, σ. 122, ὑποσ., 1. Τὸ «*Leopisețul Țării Moldovei*» ἀναφέρει: «...un călugăr anume Maximian...», δηλαδή «...ἐναν καλόγερο ὀνόματι Μαξιμιανό...» Βλ. URECHE, *Letopisețul Țării Moldovei*, ὁ.π., σ. 80-81. Σὲ καμμιά ἄλλη πηγὴ ὁ Μάξιμος δὲν ὀνομάζεται Μαξιμιανός.

23. Βλ. BUGARSKI A., *Sveti Maksim (Branković) u vlaškoj po romunskim izvorima*, «*Temišvarski Zbornik*», τεύχ., 3, Novi Sad 2001, σ. 7. PĂCURARIUM., *Istoria Bisericii Ortodoxe Române*, ἐκδ., «*Σοφία*», București 2000, σ. 116-117.

24. Μόνασε στὴ Μονὴ Χιλανδαρίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους ὡς μοναχὸς Γερμανὸς καὶ πέθανε ἐκεῖ στὰ 1486. Βλ. IORGA, *Istoria Bisericii Românești și a Vieții religioase a românilor*, ὁ.π., σ. 122.

25. Βλ. ΝΥΣΤΑΖΟΠΟΥΛΟΥ - ΠΕΛΕΚΙΔΟΥ Μ., *Οἱ Βαλκανικοὶ λαοὶ κατὰ τοὺς μέσους χρόνους*, ἐκδ., «*Βάνιας*», Θεσσαλονίκη 1992, σ. 218.

κονιĆ, ό όποϊός ήταν τότε δεσπότης τής Raška²⁶, έφυγε και περιπλανήθηκε στην Ούγγαρία με την οϊκογένειά του, όπου έλαβε μέρος στις μάχες που έδωσε ό ούγγρικός στρατός έναντίον τών Τούρκων. Τους Τούρκους πολέμησε με τόν ούγγρικό στρατό άργότερα και ό Γεώργιος μαζί με τόν άδελφό του Ίωάννη²⁷. Ό βασιλεύς τών Ούγγρων έκτιμώντας τó ήθος του θέλησε νά τόν νυμφεύσει με μία συγγενή του, τήν Ίσαβέλλα, αλλά ό Γεώργιος άπέφυγε τήν πρόταση αυτή προβάλλοντας τήν δικαιολογία ότι ή ύποψήφια σύζυγος ήταν Καθολική²⁸.

Τό έτος 1485 ό βασιλεύς τής Ούγγαρίας Matei Corvin (1458-1490) έπισκέφθηκε τόν Γεώργιο, στόν όποϊο πρότεινε νά λάβει τόν ήγεμονικό τίτλο του πατέρα του και νά μεταβεί στην Ούγγαρία, αυτός όμως άρνήθηκε και τó έπόμενο έτος 1486²⁹ έγκατέλειψε τά έγκόσμια και εισήλθε ως δόκιμος μοναχός στη μονή Kurinik^{30, 31}. Ή περίοδος δοκιμασίας του για τή μοναχική ζωή ήταν μακρά. Έμεινε για μεγάλο διάστημα και στη μονή Manasija^{32, 33}. Τελικά τó 1495 έκάρη

26. Ό όρος άναφέρεται στο έδαφος του μεσαιωνικού σερβικού κράτους. Μεταξύ του 15^{ου} και 18^{ου} αϊώνα ή όνομασία Raška προσδιορίζει τις νότιες περιοχές τής Παννονίας που κατοικήθηκαν από Σέρβους που μετανάστευσαν εκεί. Βλ. FERJANĆIĆ B., *Despoti u Vizantiji i južnoslovenskim zemljama*, Belgrade 1960, σ. 182-187. Περισ. βλ. KALIC J., *Rascia - The Nucleus of the Medieval Serbian State*, «*The Serbian Questions in The Balkans*», University of Belgrade, έκδ., «*Faculty of Geography*», Belgrade 1995.

27. Ο Jovan (Ίωάννης) Branković (1467-1502) διετέλεσε από τó έτος 1496 ήγεμόνας τής Raška (Raitzen). Φέρεται ως ό κτίτορας τής μονής Divsa στην περιοχή του Σιρμιού. Είναι άγιος της σερβικής όρθόδοξης έκκλησίας και έορτάζει στις 10 Δεκεμβρίου π.ή. Βλ. SAINT NIKOLAI OF ZICA (VELIMIROVIĆ), *The Prologue of Ohrid*, έκδ. «*Sebastian Press*», τ. II, σ. 132. HANKEY, *Lives of the Serbian Saints*, ό.π., σ. 94-95.

28. Βλ. *Vięta lui Maximu, mitropolitulu Munteniei*, ό.π., σ. 67.

29. Ή άποψη του ήερομονάχου Μακαρίου ότι τó έτος αυτό ό Μάξιμος άνεδείχθη ήγεμόνας του Σιρμιού δέν τεκμηριώνεται από τις πηγές. Βλ. ΜΑΚΑΡΙΟΥ ΣΙΜΩΝΟΠΕΤΡΙΟΥ ΙΕΡΟΜΟΝΑΧΟΥ, *Νέος Συναξαριστής τής Όρθοδόξου Έκκλησίας*, τ. Ε' - Ίανουάριος, έκδ. «*Ίνδικτος*», Άθήνα 2004, σ. 216.

30. Τό Kurinik είναι χωριό τής Σερβίας που άνήκει στο Δήμο Plandište τής έπαρχίας τής Vojvodina. Σήμερα όνομάζεται Kurinovo. Για τήν περιοχή και τή μονή βλ.: ĆURĆIĆ S., *Broj stanovnika Vojvodine*, Novi Sad 1996, σ. 33 κ.έ.

31. Βλ. ĆEROVIĆ, *Sārbii din Romānia*, ό.π., σ. 11. HANKEY, *Lives of the Serbian Saints*, ό.π., σ. 88.

32. Τή μονή Manasija (σήμερα Μονή Resava) ίδρυσε ό Σέρβος δεσπότης Stefan Lazarević (1374-1427). Τό καθολικό τής Άγίας Τριάδος χτίστηκε και ιστορήθηκε μεταξύ τών έτών 1407 και 1418. Βρίσκεται 25 χιλιόμετρα άνατολικά του χωριού Despotovac του Δήμου Zrenjanin στην έπαρχία τής Vojvodina. Βλ. ĆURĆIĆ, *Broj stanovnika Vojvodine*, ό.π., σ. 43 κ.έ.

33. Βλ. ΑΓΑΘΑΓΕΛΟΥ, Έπισκόπου Φαναρίου, *Συναξαριστής τής Όρθοδόξου Έκκλησίας*, τ. Ίανουαρίου, έκδ. «*Άποστολικής Διακονίας*», Άθήνα 2004, σ. 220. Ή άποψη ότι ό Μάξιμος έκάρη μοναχός στη μονή Manasija δέν τεκμηριώνεται από τις πηγές.

μοναχός στη μονή Κυρίνικ με τὸ ὄνομα Μάξιμος³⁴ καὶ τὸ 1496 χειροτονήθηκε διάκονος καὶ πρεσβύτερος ἀπὸ τὸν Μητροπολίτη Σόφιας Calevit (†1503)³⁵.

Ὁ ἀδερφός τοῦ Μαξίμου Ἰωάννης συνεχίζοντας τὸν ἀγῶνα ἐναντίον τῶν Τούρκων πολέμησε ὡς ἐπικεφαλῆς μεγάλου στρατιωτικοῦ σώματος τὸ ἔτος 1501 φτάνοντας μέχρι τὸ Krusevac, τὴ Βοσνία καὶ τὴν Timisoara. Ὅμως στὶς 10 Δεκεμβρίου 1502 πέθανε ξαφνικὰ χωρὶς νὰ ἀφήσει ἄρρενες διαδόχους, γεγονός πού θορύβησε τὸν Μάξιμο ὄχι μόνο γιατί στερήθηκε τὸν ἀδερφό του, ἀλλὰ γιατί ἦταν ὁ μοναδικὸς πλέον κληρονόμος τῶν ἡγεμονικῶν δικαιωμάτων τῶν Βρανκοβί. Ἔτσι ἔφυγε γιὰ τὸ Berkasovo^{36, 37}. Ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς τῆς Οὐγγαρίας Vladislav II (1490-1516), ἀλλὰ καὶ ἐκπρόσωποι τῶν Σέρβων, προσπάθησαν χωρὶς ἀποτέλεσμα νὰ τὸν πείσουν νὰ ἀναλάβει τὸν ἡγεμονικὸ θρόνο τοῦ ἀδελφοῦ του³⁸. Ὁ Μάξιμος ὅμως λόγω εἰσβολῆς τῶν τουρκικῶν στρατευμάτων κατέφυγε μετὰ τὴ μητέρα του Angelina στὴ Ρουμανικὴ Χώρα (Țara Românească) καὶ στὴν αὐλὴ τοῦ ἡγεμόνα Radu cel Mare³⁹ τὸ ἔτος 1504⁴⁰.

34. Βλ. BRANKOVIA G., *Cronica slovenilor Illiricului, Mysii cei din Sus si cei din Jos Mysiiti: Gheorghe Brancovici, Cronica românească*, București, 1987, σ. 66-67, 69.

35. Βλ. MOISESCU GH. I. - LUPȘA ST. - FILIPAȘCU A., *Istoria Bisericii Române*, τ. I, București 1957, σ. 308. Τὴν ἴδια χρονιὰ ὁ Μάξιμος, ὁ ἀδερφός του καὶ ἡ μητέρα του στέλνουν στὴ μονὴ Ἁγίου Παύλου τοῦ Ἁγίου Ὁρους χρηματικὴ δωρεά. Οἱ πηγές ἀναφέρουν τὴ μονὴ ὡς «... manastirea Sf. Petru si Pavel dela Sfântul Munte...» (= μοναστήρι τῶν Ἁγίων Πέτρου καὶ Παύλου ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὄρος). Τὸ σχετικὸ χρυσόβουλο φέρει ἡμερομηνία 3 Νοεμβρίου 1495. Βλ. DOBRESCU N., *Istoria Bisericii Române. Secolul al XVI-lea*, București 1911-1912, σ. 21. Ἡ οἰκογένεια τῶν Βρανκοβί συνδέεται μετὰ τὴ μονὴ Ἁγίου Παύλου, ὅπως προκύπτει ἀπὸ ἔγγραφο στὰ σλαβωνικά (ἔτος 1430, Κώδικας 21 τῆς βιβλιοθήκης τῆς μονῆς Ἁγ. Παύλου) τοῦ Γεωργίου Βρανκοβί, παπποῦ τοῦ Μαξίμου, μετὰ τὸ ὁποῖο δωρίζει τὸ χωριὸ Branitchevo τῆς ἐπαρχίας του στὴ μονή. Βλ. ΣΤΟΙΑΝΟΒΙĆ L., *Stari srpski hrisovulji*, Spomenik SKA, III, 15-16, σ. 5. ΝΟΒΑΚΟΒΙĆ S., *Documents of the mediaeval serbian states*, Beograd 1912, σ. 531-532.

36. Βρίσκεται κοντὰ στὸ Σίρμιο στὴν ἐπαρχία τῆς Vojvodina στὴ Σερβία. Γιὰ τὴν περιοχὴ, βλ. PETROVIC R., *Vojvodina*, Beograd 2003, σ. 24 κ.έ.

37. Βλ. BUGARSKI, *Sveti Maksim (Brankoviã) u vlaSkoj po romunskim izvorima*, ὁ.π., σ. 7.

38. Βλ. ȘERBĂNESCU, *Mitropoliti Ungrovlahiei*, ὁ.π., σ. 745. Βλέπουμε τοὺς Οὐγγρους βασιλεῖς, προηγουμένως τὸν Matei Corvin καὶ τώρα τὸν Vladislav II, νὰ ἐπιδιώκουν συνεργασία - συμμαχία μετὰ τὸν Μάξιμο, γεγονός πού ἀποδεικνύει τὴν ἐμπιστοσύνη τους στὸ πρόσωπό του. Τὸν ἡγεμονικὸ θρόνο τοῦ Ἰωάννη Βρανκοβί κατέλαβε ὁ Ivaniš Berislavić (1504-1514). Βλ. CERONIC, *Sãrbii din România*, ὁ.π., σ. 12.

39. Ἡγεμόνας τῆς Ρουμανικῆς Χώρας τὸ διάστημα 1495-1508. Ἦταν γιὸς τοῦ ἡγεμόνα Vlad Calugarul καὶ ὀνομάστηκε «Μέγας» διότι ἐπιδόθηκε σὲ ἔργα εἰρήνης καὶ οἰκοδόμησε ναοὺς καὶ μονές. Βλ. CIURESCU C.C., CIURESCU D.C., *Istoria Românilor*, ἐκδ., «Editura științifică și enciclopedică», București 1976, τ. 2, σ. 201-206.

40. Βλ. *Vieta lui Maximu, mitropolitulu Munteniei*, ὁ.π., σ. 65-67. BUGARSKI S., *Mostovi prija-*

Οί πηγές αναφέρουν ως λόγο που ὀδήγησε τούς ΒρανκονιĆ στη Ρουμανική Χώρα, τὴν εἰσβολὴ τῶν Τούρκων. Ἡ σχετικὴ ἔρευνα ὁμως ἀποκάλυψε καὶ μία ἄλλη διάσταση στὰ γεγονότα. Οἱ ΒρανκονιĆ συνδέονταν μὲ τὸν πρῶτον Πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Νήφωνα⁴¹, που βρισκόταν ἀπὸ τὸ προηγούμενο ἔτος στὴ Ρουμανική Χώρα μετὰ ἀπὸ πρόσκληση τοῦ ἡγεμόνα, γιὰ νὰ ἀναμορφώσει τὴν τοπικὴ ἐκκλησία, τὴν ὀρθοδοξία τῆς ὁποίας ἀπειλοῦσαν πότε οἱ καθολικοὶ Οὐγγροὶ καὶ Πολωνοὶ καὶ πότε οἱ Τούρκοι καὶ οἱ Τάταροι⁴².

teqstva, Sveti Maksim Novi, «Bilten Srpskog pravoslavnog vikarijata u Temišvaru» ἔτ. VIII, τεῦχ., 3, Temišvar 1979, σ. 77. Ὁ Ν. Serbanescu ἀναφέρει ὡς ἔτος μετάβασης τοῦ Μαξιμου στὸν ἡγεμόνα Radu cel Mare τὸ 1503. Προφανῶς συγχέει τὸ ἔτος μὲ αὐτὸ τῆς μετάβασης στὴν Ρουμανική Χώρα τοῦ πρ. Κπόλεως Νήφωνος. Βλ. ȘERBĂNESCU, *Mitropoliții Ungrovlahiei*, ὁ.π., σ. 745.

41. Πελοποννήσιος στὴν καταγωγὴ. Ἡ γέννησή του τοποθετεῖται μεταξὺ τῶν ἐτῶν 1435-1440. Τὸ 1483, πιθανόν, ἐκλέχθηκε Μητροπολίτης Θεσσαλονίκης καὶ στὰ τέλη τοῦ 1486 Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης. Τὸ καλοκαίρι τοῦ 1488 ἐκθρονίστηκε ἀπὸ τὸν Σουλτάνο Βαγιαζίτ τὸν Β' (1481-1512). Τὸ 1496 ἐκλέχθηκε καὶ πάλι Οἰκουμενικὸς Πατριάρχης ἀλλὰ παύτηκε ἕνα ἔτος ἀργότερα καὶ ἐξορίστηκε στὴν Ἀδριανούπολη, ὅπου ἀσκήτευε στὸ ναὸ τοῦ Ἁγίου Στεφάνου, μετοχίου τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Μεγίστης Λαύρας τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Τότε ὁ ἡγεμόνας τῆς Ρουμανικῆς Χώρας Radu cel Mare ἐπισκέφτηκε τὸ Σουλτάνο γιὰ νὰ τοῦ καταβάλει τὸν κεφαλικὸ φόρο. Στὴ συνάντηση αὐτὴ ζήτησε ἀπὸ τὸ Σουλτάνο τὴν ἄδεια νὰ πάρει τὸν Νήφωνα στὴ χώρα του. Ὁ Σουλτάνος συμφώνησε καὶ ὁ Νήφων πῆγε στὴ Ρουμανική Χώρα τὸ ἔτος 1503. Ἡ παραμονὴ του ἐκεῖ ἦταν σύντομη, διότι ἤλθε σὲ διένεξη μὲ τὸν ἡγεμόνα ἐξαιτίας τοῦ ἀντικανονικοῦ γάμου τῆς ἀδερφῆς του, τὸν ὁποῖο βεβαίως ὁ Μητροπολίτης δὲν ἐνέκρινε. Ἐτοὶ ἀναγκάστηκε τὸ 1505 νὰ μεταβεῖ στὸ Ἅγιο Ὁρος, ἀρχικὰ στὴ Μονὴ Βατοπεδίου καὶ στὴ συνέχεια στὴ Μονὴ Διονυσίου. Ἐκεῖ πέθανε στὶς 11 Αὐγούστου 1508. Βλ. ΙΕΡΟΔ. ΤΣΕΖΑΡ ΚΥΠΡΙΑΝΟΥ ΣΥΠΥΡΙΔΩΝΟΣ, *Οἱ Ἑλληνες ἀρχιερεῖς τῶν μητροπόλεων Οὐγγροβλαχίας καὶ Μολδαβίας ἀπὸ τοῦ ΙΔ' ἕως τοῦ ΙΘ' αἰῶνος*, ἔκδ. «Π.Σ. Πουρναρά», Θεσσαλονίκη 1998, σ. 75-76. Ἀπὸ τὴν πλούσια βιβλιογραφία γιὰ τὸ πρόσωπο τοῦ πρ. Κπόλεως Νήφωνος ἐνδεικτικὰ παραθέτουμε: Ὁ Ἅγιος Νήφων, Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ἔκδ. Ἱερᾶς Μονῆς Ἁγ. Διονυσίου - Ἁγίου Ὁρους, 1990. ΦΩΤΕΙΝΟΥ Δ., *Ἱστορία τῆς Πάλαι Δακίας, τὰ νῦν Τρανσυλβανίας, Βλαχίας καὶ Μολδαβίας*, τ. Β', Βιέννη 1818, σ. 60-73. MOISESCU G., *Viața sfântului Nifon, patriarhul Țarigradului*, περιοδ., B.O.R. LXXVI ἔτ. 1958, τεῦχ., 9, σσ. 861-872. POPESCU N. M., *Nifon II, patriarhul Constantinopolului*, București 1914. PROTUL G., *Viața și traiul Sfinției Sale părintelui nostru Nifon patriarhul Țarigradului*, București 1969. SIMEDREA T., *Viața și traiul sfântului Nifon, patriarhul Constantinopolului. Introducere și text*, București 1937. ΦΑΛΑΓΚΑ Α., *Νήφων Β': Πελοποννήσιος οἰκουμενικὸς πατριάρχης καὶ ἐθνικὸς ἅγιος τῶν Ρουμάνων*, σειρά: «Βυζαντινὰ Μελέται», τ. 5, ἔτ. 1993, σσ. 504-521.

42. Ὁ ἡγεμόνας ἐπιθυμοῦσε μέσα ἀπὸ τὴν παρουσία τοῦ πρῶτον Πατριάρχου νὰ προσδώσει στὴν ἐξουσία του χαρακτῆρα Βυζαντινῆς διαδοχῆς Βλ. ΦΑΛΑΓΚΑ, *Νήφων Β': Πελοποννήσιος οἰκουμενικὸς πατριάρχης καὶ ἐθνικὸς ἅγιος τῶν Ρουμάνων*, ὁ.π., σ. 505, 510.

Ὁ πατέρας τοῦ πρώην Πατριάρχη, Μανουήλ, εἶχε ὑπηρετήσει στήν αὐλή τοῦ παπποῦ του Μαξίμου, δεσπότη Γεωργίου Branković⁴³. Ὁ Μανουήλ κάποτε ἔπεσε στή δυσμένεια τοῦ ἡγεμόνα μέ ἀποτέλεσμα νά κινδυνεύσει ἀκόμα καί ἡ ζωή του. Ὁμως ἡ σύζυγος τοῦ Σέρβου δεσπότη, Εἰρήνη Καντακουζηνή τὸν φυγάδευσε στὸ δεσποτάτο τοῦ Μοριᾶ καί στήν αὐλή τοῦ ἀδερφοῦ της Θωμᾶ. Ἐκεῖ ὁ Μανουήλ παντρεύτηκε καί ἀπέκτησε τρία παιδιά⁴⁴. Ὁ Νήφων προφανῶς γνῶριζε τὴν εὐεργεσία τῆς γαλιᾶς τοῦ Μαξίμου στὸν πατέρα του.

Ὁ Μάξιμος συνδεόταν καί μέ τὸν Radu, διότι οἱ πηγές ἀναφέρουν ὅτι ὁ Νήφων καί μέ τὴν ὑπόδειξη τοῦ ἡγεμόνα χειροτόνησε τὸν Μάξιμο ἐπίσκοπο –πιθανὸν Râmnic– στὸ Curtea de Argeș ἢ στὸ Tîrgoviște⁴⁵. Μετὰ τὴν χειροτονία του παρέμεινε κοντὰ στὸν πρώην Πατριάρχη καί τὸν βοήθησε στήν ὀργάνωση τῆς τοπικῆς ἐκκλησίας⁴⁶. Ὁ νέος ἐπίσκοπος συνέδραμε καί τὸν ἡγεμόνα σὲ πολ-

43. Βλ. SIMEDREA, *Viața și traiul sfântului Nifon, patriarhul Constantinopolului. Introducere și text*, ὁ.π., σ. 2.

44. Βλ. ΦΑΛΑΓΚΑ, *Νήφων Β΄: Πελοποννήσιος οἰκουμενικός πατριάρχης καί ἐθνικός ἅγιος τῶν Ρουμάνων*, ὁ.π., σ. 506-507. Σχετικὰ μέ τὴν καταγωγή τοῦ πατέρα τοῦ Νήφωνος ἔχουν διατυπωθεῖ πολλὲς ἀπόψεις. Ὁ Μανουήλ ἀναφέρεται ὡς Σέρβος, Ἀλβανὸς ἢ Ἑλληνας. Βλ. *Ecthesis Chronica and Chronicon Athenarum*, ἐκδ., «Σπ. Λάμπρος», Λονδίνο 1902, σ. 45. Στὸ ὑπ. ἀριθ. 132 χειρόγραφο τῆς μονῆς Βαρυλάμ τῶν Μετεώρων ἀναφέρεται ὡς Δαλιμάτης. Βλ. Ὁ Ἅγιος Νήφων, *Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως*, ὁ.π., σ. 23, ὑποσ., 2. Πιστεύουμε ὅτι ὁ Μανουήλ ἦταν Ἑλληνας στήν ὑπηρεσία τοῦ Σέρβου δεσπότη Γεωργίου Branković. Πρβλ. POPESCU N. M., *Nifon II, patriarhul Constantinopolului*, στό: «Analele Academiei Române-Memoriile Sectiei Istorice» XXXVI, București 1914, σ. 762-763.

45. Βλ. MOISESCU, *Istoria Bisericii Române*, ὁ.π., σ. 322, 325. Οἱ ἐρευνητὲς δὲν συμφωνοῦν στὸ γεγονός τῆς χειροτονίας τοῦ Μαξίμου σὲ ἐπίσκοπο Râmnic. Ὁ Șerbănescu N. ἀναφέρεται στὶς γνώμες ὀρισμένων πού ὑποστηρίζουν τὴν ἀποψη αὐτή, ὁμως τελικὰ δὲν τὴν υἱοθετεῖ. Βλ. ȘERBĂNESCU, *Mitropoliti Ungrovlahiei*, ὁ.π., σ. 745, ὑποσ. 128. Ὁ ἐπίσκοπος του Râmnic κ. Γεράσιμος σὲ ἄρθρο του στὸ περιοδικὸ τῆς ἐπισκοπῆς του θεωρεῖ τὴν χειροτονία τοῦ Μαξίμου σὲ ἐπίσκοπο Râmnic πιθανή. Βλ. GERASIM, EPISCIPUL RAMNICULUI, *Jumătate de mileniu de episcopie Râmnic*, Περιοδ., «Renasterea», ἐκδ. Ἱερῶς Ἐπισκοπῆς Râmnic, ἔτ. 14°, τεύχ. 3, Iulie - Septembrie 2003, σ. 1. Ἡ τοπικὴ ἐκκλησιαστικὴ παράδοση τοῦ Râmnic θέλει τὸν Μάξιμο ἐπίσκοπο τῆς περιοχῆς, γεγονός πού μᾶς ὀδηγεῖ στήν ἀποδοχή τῆς ἀποψῆς τοῦ ἐπισκόπου κ. Γερασίμου γιὰ τὴν τουλάχιστον πιθανότητα χειροτονίας τοῦ Μαξίμου σὲ ἐπίσκοπο Râmnic. Πρέπει νὰ ἐπισημάνουμε ὅτι οἱ πηγές δὲν ἀναφέρουν πότε ὁ Μάξιμος χειροτονήθηκε ἐπίσκοπος. Εἶναι πιθανὸ νὰ χειροτονήθηκε τὸ ἔτος 1504, διότι τὸ 1505 ὁ Νήφων ἐγκατέλειψε τὴ Ρουμανικὴ Χώρα καί ὁ Μάξιμος τὸν διαδέχτηκε.

46. Βλ. ȘERBĂNESCU, *Mitropoliti Ungrovlahiei*, ὁ.π., σ. 745-746. Ὁ Δ. Φωτεινὸς ἀναφέρει: «...τότε καί τοὺς δύο ἐπισκόπους Ριμνίκου καί Μπουζαίου χειροτονήσας (ἐνν. ὁ Νήφων) ἀπέ-

λές διπλωματικές αποστολές, μάλιστα με έπιτυχία. Ο Radu ανέθεσε στον Μάξιμο να συνάψει συνθήκη ειρήνης με τους Σάσες⁴⁷, πράγμα που έπέτυχε και ό ίδιος έγινε έγγυητής τής συμφωνίας αυτής⁴⁸.

Τό 1505 ό Νήφων έγκατέλειψε τή Ρουμανική Χώρα και ό Μάξιμος, σύμφωνα με τήν έπιθυμία του ήγεμόνα Radu cel Mare, κατέλαβε τόν μητροπολιτικό θρόνο⁴⁹. Οί σχετικές πηγές μάς πληροφορούν ότι από τή θέση αυτή συνέχισε τό έργο του προκατόχου του, χωρίς να δίνουν περισσότερα στοιχεία για τή δράση του. Γνωρίζουμε πώς τό έτος 1507 ξέσπασε διαμάχη μεταξύ του Radu cel Mare και του ήγεμόνα τής Μολδαβίας Bogdan⁵⁰. Ο Radu cel Mare υποστήριξε τόν Roman Gârbonăţ (Pribeagul) που διεκδικούσε τόν ήγεμονικό θρόνο τής Μολδαβίας στη διαμάχη του με τόν ήγεμόνα Bogdan. Ο Roman εισέβαλε με τό στρατό του Radu στο Milcov και κατέστρεψε τήν περιοχή τής Putna. Τότε ό Bogdan με τά στρατεύματά του εισέβαλε στην Ρουμανική Χώρα από τήν πε-

---

στειλεν αυτούς εις τας παρά του ήγεμόνος διορισθείσας επισκοπάς των, διά να κηρύττωσι τόν του Θεού λόγον, και να καταγίνωνται εις τήν σωτηρίαν των ποιμνίων τους έπιπόνως...». Βλ. ΦΩΤΕΙΝΟΥ, *Ιστορία τής Πάλαι Δακίας, τών νυν Τρανσυλβανίας, Βλαχίας και Μολδαβίας*, τ. Β', ό.π., σ. 66. Πρβλ: GIURESCU, *Istoria Românilor*, τ. 2, ό.π., σ. 205. Έπίσης, «...έλθών δέ τότε εις τήν τζάραν ό παναγιώτατος πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Κύρ Νήφων, έκαμε τούς δύο επισκόπους, τόν τε Ριμνίκου, και Μπουζαίου...». Βλ. *Ιστορία τής Βλαχίας, Πολιτική και Γεωγραφική από τής αρχαιοτάτης αυτής καταστάσεως έως του 1774 έτους*, «Δαπάνη Άδελφών Τουνουσιή-Παρά Γεωργίω Βενόττη», Βιέννη 1806, σ. 31.

47. Οί Σάσες ή Σάξονες είναι γερμανικό φύλο που έγκαταστάθηκε στα νοτιοδυτικά έδάφη τής Τρανσυλβανίας στα μέσα του 12^{ου} αιώνα. Βλ. ΑΜΒΡΟΣΙΟΥ, ΕΠΙΣΚΟΠΟΥ GIURGIU, *Ιστορική θεώρηση τών αιτίων και τών συνεπειών τής ένωσης τών Όρθοδόξων της Τρανσυλβανίας με τή Ρωμαιοκαθολική Έκκλησία (Η Ούνία στην Τρανσυλβανία από τό 18^ο μέχρι τόν 21^ο μ.Χ. αί.)*, έκδ. «Π. Πουναρά», Θεσσαλονίκη 2006, σ. 56. Περισ. βλ. WAGNER E., *Geschichte der Siebenbürger Sachsen*, Innsbruck 1990. NAGLER T., *Asezarea Sasilor in Transilvania*, έκδ. «Criterion», Bucureşti 1992².

48. Βλ. von ENGEL J. C., *Geschichte von Serbien und Bosnien*, Gebauer 1801, σ. 187.

49. Βλ. BOGDAN I., *Vechile cronice moldoveşti pînă la Urechia*, Bucureşti 1891, σ. 269. Σχετικά με τά αίτια αποχώρησης του Νήφωνα από τή Βλαχία, βλ. ΦΩΤΕΙΝΟΥ, *Ιστορία τής Πάλαι Δακίας, τών νυν Τρανσυλβανίας, Βλαχίας και Μολδαβίας*, τ. Β', ό.π., σ. 66-70.

50. Ο Bogdan ό 3^{ος} (16.06.1479-22.04.1517) ήταν γιός του ήγεμόνα Stefan cel Mare. Διετέλεσε ήγεμόνας τής Μολδαβίας τό διάστημα 2 Ιουνίου 1504 - 22 Απριλίου 1517. Προσπάθησε να οικοδομήσει φιλικές σχέσεις με τίς γειτονικές ήγεμονίες, γι' αυτό ή περίοδος τής ήγεμονίας του μπορεί να χαρακτηριστεί σαν περίοδος ειρήνης με έλλειψη πολεμικών συγκρούσεων. Πέθανε στο Husi και είναι θαμμένος στη μονή τής Putna. Βλ. PREDESCU L., *Enciclopedia României*, Bucureşti 1999, σ. 109, στ. 2-3. Περισ. βλ. COSTĂCHESCU M., *Documentele moldovenesti de la Bogdan Voievod, (1504-1517)*, Bucureşti 1940.

ριοχή Rătezași κοντά στο Râșnic στις 28 Ὀκτωβρίου καὶ στή συνέχεια προχώρησε μέχρι τὸ Sireat ὅπου συνάντησε τὸ στρατὸ τοῦ Radu cel Mare⁵¹. Ἐκεῖ πρὶν ἀρχίσει ἡ μάχη μεταξύ τῶν δύο στρατευμάτων, ὁ Μάξιμος παρακάλεσε τοὺς δύο ἀρχηγούς νὰ συμφιλιωθοῦν, διότι ἦταν καὶ οἱ δυὸ χριστιανοὶ καὶ δὲν ἔπρεπε νὰ χυθεῖ χριστιανικὸ αἷμα. Οἱ ἡγεμόνες συμφιλώθηκαν καὶ ἐπέστρεψαν στὶς περιοχὲς τους⁵². Ὁ Μάξιμος ἐμφανίζεται τὸ διάστημα 1507-1508 ὡς ἀπεσταλμένος τοῦ Radu cel Mare πρὸς τὸν βασιλιὰ τῆς Οὐγγαρίας Vladislav II καὶ τοὺς Σάσες γιὰ τὴν ἐπίτευξη συνθήκης καλῆς γειτονίας⁵³.

Μετὰ τὸν οἰκτρὸ θάνατο τοῦ Radu cel Mare⁵⁴, στὸν ἡγεμονικὸ θρόνο τῆς Ρουμανικῆς Χώρας ἀνέβηκε ὁ Mihnea cel Rau⁵⁵, μὲ τὸν ὁποῖο ἀρχικὰ συνεργάστηκε ὁ Μητροπολίτης Μάξιμος. Ἀναφέρεται ὡς μάρτυρας «Σεβασμιώτατος Μητροπολίτης Κυρ Μάξιμος»⁵⁶ σὲ ἡγεμονικὸ χρυσόβουλο τοῦ Mihnea μὲ ἡμερομηνία 10/09/1508, μὲ τὸ ὁποῖο ὁ ἡγεμόνας ἀφιερώνει στὴ μονὴ Bistrița⁵⁷ χωριὰ καὶ δουλοπάροικους⁵⁸.

51. Βλ. URECHE G., *Domnii Țarei Moldovei și viața lor*, Mihai Kogălniceanu, *Cronicele României sau Letopisețele Moldaviei și Valahiei*, τ. I, București 1872, σ. 181.

52. Βλ. MICU S., *Istoria Românilor*, ἔκδ., «vitirul romanesc», București 1995, τ. 2, σ. 60. Πρὸβλ. BOGDAN, *Cronicele slavo-române din sec. XV-XVI*, ὁ.π., σ. 3-14, 77-78. POPESCU VORNICUL R., *Istoriile domnilor Țării Românești*, București 1963, σ. 26. ȘINCAI G., *Opere, II, Hronica românilor, II*, București 1969, σ. 149. URECHE DASCĂLUL S., *Letopisețul Țării Moldovei*, Craiova 1939², σ. 84. Οἱ ἡγεμόνες ὀρκίστηκαν ἐπὶ τοῦ Ἱεροῦ Εὐαγγελίου ὅτι θὰ κάνουν εἰρήνη. Βλ. GIURESCU, *Istoria Românilor*, ὁ.π., σ. 204.

53. Βλ. BUGARSKI, *Sveti Maksim (Brankoviã) u vlaškoj po romunskim izvovima*, ὁ.π., σ. 16.

54. Σάπισαν οἱ σάρκες του ἀπὸ κάποια ἀνίατη ἀσθένεια. Βλ: ΦΩΤΕΙΝΟΥ, *Ἱστορία τῆς Πάλαι Δακίας, τὰ νῦν Τρανσυλβανίας, Βλαχίας καὶ Μολδαβίας*, τ. Β', ὁ.π., σ. 73. Πέθανε στὶς 8 Μαρτίου 1508 καὶ ἐτάφη στὴ μονὴ Dealului. Βλ. CIURESCU C. C., *La 450 de ani de la moartea lui Radu cel Mare (1495-1508)*, περιοδ. *B.O.R.*, ἔτ. LXXVI (1958), τεῦχ., 3-4, σ. 366-386.

55. Ὁ Mihnea I cel Rău (1508-1510) ἦταν γιὸς τοῦ Vlad Țepeș (1431-1476). Προσεχώρησε στὸν καθολικισμό. Διετέλεσε ἡγεμόνας τῆς Ρουμανικῆς Χώρας τὸ διάστημα 1508-1509. Βλ. LAPEDATU N., *Moartea lui Mihnea cel Rău*, περιοδ., «Convordiri Literare», ἔτ. L (1916) σ. 324-325. Περὶ βλ. ODOBESCU A., *Scene istorice din cronicile românești, Mihnea-Vodă cel Rău 1508-1510*, *Opere*, τ. I, București 1965.

56. Βλ. *Arhivele Statului, Sectia istorica*, ἔγγραφο ὑπ. ἀριθμ. 159.

57. Ἡ μονὴ Κοιμῆσεως τῆς Θεοτόκου Bistrița βρῖσκεται στὸ ὁμώνυμο χωριὸ τῆς κοινότητος Alexandru cel Bun τοῦ νομοῦ Neamț. Στὸ καθολικὸ φυλάσσεται εἰκόνα τῆς ἁγίας Θεοπρομήτορος Ἄννης, δωρεὰ τοῦ Βυζαντινοῦ Αὐτοκράτορα Μανουὴλ Παλαιολόγου (1391-1425) τὸ ἔτος 1407. Βλ. ΔΑΜΑΣΚΗΝΟΥ ΓΡΗΓΟΡΙΑΤΟΥ, ΜΟΝΑΧΟΥ, *Ὁδοιπορικὸ τῆς ὀρθοδόξου ρουμανικῆς ἐκκλησίας*, ἔκδ., «Ἄθως», χ.τ., χ.χ., σ. 54-63.

58. Βλ. Ἀρχεῖο «Academia României», φάκ., 5253, φ. 72.

Τὸ φθινόπωρο τοῦ 1508, ὁ Mihnea cel Rău ἔστειλε τὸν Μάξιμο στὸν βασιλιά τῆς Οὐγγαρίας Vladislav II γιὰ νὰ τοῦ ἀναγγεῖλει τὴν ἄνοδό του στὸν θρόνο τῆς Ρουμανικῆς Χώρας. Ὁ Μητροπολίτης ἔφυγε πρὶν τὴν 10^η Νοεμβρίου 1508 ἀπὸ τὴ Βλαχία πρὸς τὴν Οὐγγαρία, παίροντας μαζί του πολλὰ δῶρα γιὰ τὸν βασιλιά. Στὴν Οὐγγαρία ἔφερε σὲ πέρασ τὴν ἀποστολὴ πού τοῦ ἀνέθεσε ὁ ἡγεμόνας καὶ τοῦ ἔστειλε τὸ δίπλωμα ἀναγνώρισης, ὅμως δὲν ἐπέστρεψε διότι οἱ συνθήκες δὲν ἦταν ὁμαλὲς ἐξαιτίας τῆς σύγκρουσης τοῦ Mihnea cel Rău μὲ τὴν οἰκογένεια τῶν βογιάρων Craiulescu⁵⁹. Στὴν ἀπόφαση αὐτὴ τοῦ Μαξίμου πρέπει νὰ συνέβαλε ἰδιαίτερα τὸ γεγονός ὅτι ὁ Mihnea cel Rău στὴν ἀντίθεσή του μὲ τοὺς βογιάρους χρησιμοποίησε γιὰ νὰ ἐπιτύχει τοὺς στόχους του τὴν ἀντιπαλότητα πού αὐτοὶ εἶχαν μὲ τοὺς Σέρβους φεουδάρχες τῆς περιοχῆς. Σέρβος στὴν καταγωγὴ ὅμως ἦταν καὶ ὁ Μητροπολίτης⁶⁰.

Ὁ Μάξιμος ἔμεινε στὴ Σερβία στὸ χωριὸ Crusedol, ὅπου ἴδρυσε τὴ μονὴ τοῦ Εὐαγγελισμοῦ τῆς Θεοτόκου⁶¹ καὶ δὲν ἐπέστρεψε στὴν ἔδρα του οὔτε κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἡγεμονίας τοῦ Mihnea, οὔτε καὶ τοῦ Vlad de Tinar (1510-1512)⁶². Ὁ θρόνος τῆς Μητροπόλεως Οὐγγροβλαχίας παρέμεινε κενὸς γιὰ τέσσερα χρόνια, παρὰ τὶς προσπάθειες τῶν ἡγεμόνων νὰ βρεθῆ τὸ κατάλληλο πρόσωπο. Ἡ κατάσταση διατηρήθηκε ἔτσι μέχρι τὴν ἀνάδειξη τοῦ ἡγεμόνα

59. Βλ. IORGA, *Istoria Bisericii Românești și a Vieții religioase a românilor*, ὁ.π., σ. 123.

60. Βλ. BOGDAN I., *Documente și regeste privind relațiile Țara Românească secolul XV-XVI*, București 1902, σ. 306-307. Ludescu, *Letopisețul cantacuzinesc*, ὁ.π., σ. 14 κ.έ. MIRCEA I.-R., *Relation culturelles roumano-serbes au XVIe siècle*, στό: «RESEE», ἔτ. 1, 1963, τεῦχ., 3-4, σ. 387.

61. Βλ. *Viéta lui Maximu, mitropolitulu Munteniei*, ὁ.π., σ. 68. Τὸ Crusedol βρῖσκεται κοντὰ στὴν πόλη Irig τῆς Σερβίας βόρεια τοῦ Βελιγραδίου. Οἱ ἐργασίες ἀνέγερσης τῆς μονῆς ἄρχισαν τὸ 1509 καὶ χρηματοδοτήθηκαν ἀπὸ τὸν Ρῶσο δούκα Vasilij Jovanovich καὶ τὸν ἡγεμόνα τῆς Οὐγγροβλαχίας Ioan Neagoe Basarab. Στὴ μονὴ ἔχουν ταφεῖ τὰ περισσότερα μέλη τῆς οἰκογένειας τοῦ Μητροπολίτη Μαξίμου, ἡ μητέρα του Angelina καὶ ὁ ἀδελφός του Ἰωάννης Branković. Ὑπάρχουν ἐπίσης καὶ τὰ λείψανα τοῦ πατέρα τοῦ Stefan Branković. Τὸ 1716 οἱ Τοῦρκοι λεηλάτησαν τὴ μονή. Κατὰ τὴ διάρκεια τοῦ Β΄ Παγκοσμίου Πολέμου, οἱ Ustasi - Κροάτες τὴν κατέλαβαν καὶ τὴ μετέτρεψαν σὲ φυλακὴ. Τότε ἐξαφανίστηκαν πολλὰ κειμήλια, τὸ μεγαλύτερο μέρος τῆς βιβλιοθήκης καὶ τὸ ἀρχεῖο τῆς μονῆς. Βλ. Dr. Aleksa Ivić. *Istorija Srba u Vojvodini*, Novi Sad 1929, σ. 36 κ.έ.

62. Διαδέχτηκε τὸν Mihnea cel Rău. Ἔμεινε στὸν ἡγεμονικὸ Θρόνο γιὰ μικρὸ διάστημα. Ἡ στάση του ἔναντι τῶν ἀρχόντων τοῦ Tirgoviște, τοὺς ὁποίους θεωροῦσε σκανδαλοποιούς καὶ δολίους, ὀδήγησε σὲ ἀνοιχτὴ σύγκρουση μὲ ἀποτέλεσμα τὸν ἀποκεφαλισμὸ του. Βλ. GIURESCU, *Istoria Românilor*, τ. 2, ὁ.π., σ. 225-226.

63. Βλ. IORGA, *Istoria Bisericii Românești și a Vieții religioase a românilor*, ὁ.π., σ. 123.

Neagoe Besarab, τὸν Ἰανουάριο τοῦ 1512⁶⁴. Ὁ Neagoe⁶⁵ ἦταν μέλος τῆς οἰκογένειας Craiovescu καὶ μὲ τὴν ἀνοδό του στὸν ἡγεμονικὸ θρόνο τῆς Ρουμανικῆς Χώρας τελειώνει ἡ διαμάχη ποὺ εἶχε ἀρχίσει μεταξὺ τῆς οἰκογένειας καὶ τοῦ Radu cel Mare καὶ τῶν διαδόχων του⁶⁶. Ὁ νέος ἡγεμόνας ὄχι μόνο συμπαθοῦσε τὸν Μάξιμο, ποὺ τὸν εἶχε χειροτονήσει ἐπίσκοπο ὁ πνευματικὸς του πατέρας πρῶην Πατριάρχης Νήφων, ἀλλὰ καὶ ἡ συζυγὸς του προερχόταν ἀπὸ τὸν Οἶκο τῶν Branković.

Σχετικὰ μὲ τὸ πρόσωπο τῆς Δέσποινας Milița⁶⁷, συζύγου τοῦ Neagoe Besarab, καὶ τῆ συγγενεία της μὲ τὸν Μητροπολίτη Μάξιμο ὑπάρχει σύγχυση στὶς πηγές. Ὀνομάζεται ἀνεπιὰ ἡ ἐξαδέλφη τοῦ Μαξίμου. Ἡ σύγχυση εἶναι δικαιολογημένη διότι στὸν Οἶκο τῶν Brankovic μὲ τὸ ὄνομα Milita ἐμφανίζονται, ἡ ἐξαδέλφη τοῦ Μητροπολίτη Μαξίμου, κόρη τοῦ δεσπότη Lazar III Branković (δεσπότης τῆς Raška, 24.12.1456-20.6.1458), ἀδελφοῦ τοῦ πατέρα του Stefan Branković, καὶ ἡ ἀνεπιὰ του, κόρη τοῦ ἀδελφοῦ του δεσπότη Ἰωάννη Bran-

64. Ὁ N. Șerbănescu ἀναφέρει ὅτι στὰ ἐκκλησιαστικὰ βιβλία ποὺ τυπώθηκαν ἀπὸ 10/11/1508 ἕως 25/06/1512 δὲν μνημονεύεται τὸ ὄνομα τοῦ Μαξίμου ὡς Οὐγγροβλαχίας. Βλ. ȘERBĂNESCU, *Mitropolii Ungrovlahiei*, ὅ.π., σ. 747.

65. Ὁ Neagoe Besarab ἦταν ἡγεμόνας τῆς Ρουμανικῆς Χώρας τὸ διάστημα 23/01/1512-15/09.1521. Ὅρισμένοι ὑποστηρίζουν ὅτι ἦταν γιὸς τοῦ Parvu Craiovescu († 1512) ἢ τοῦ Besarab IV cel Tânăr (1477-1481). Κατὰ τὴ διάρκεια τῆς ἡγεμονίας του σὺναψε διπλωματικὲς σχέσεις μὲ τὴν Οὐγγαρία, τὴ Βενετία καὶ τὴ Ρώμη. Ἦταν προστάτης τῶν γραμιμάτων καὶ κτίτορας πολλῶν ναῶν καὶ μονῶν στὸ ἔδαφος τῆς σημερινῆς Ρουμανίας, ἀλλὰ καὶ σὲ ἄλλες χώρες τῶν Βαλκανίων. Ἀπὸ τὶς ἀρχές τοῦ 16^{ου} αἰῶνα εἶχε θέσει ὑπὸ τὴν προστασία του καὶ τὴ μονὴ Μεταμορφώσεως Μετεώρων. Εἶναι ὁ κτίτορας τῆς περιφημῆς μονῆς τοῦ Curtea de Argeș. Θεωρεῖται ἐπίσης νέος κτίτορας τῆς Ἱερᾶς Μονῆς Διονυσίου τοῦ Ἁγίου Ὁρους. Ἦταν πνευματικὸ τέκνο τοῦ πατρ. Νήφωνος. Γι' αὐτὸν ὁ ἅγιος εἶχε προεῖπει ὅτι θὰ κινδυνεύσει πολλὰς φορὲς ἀπὸ δυὸ τυράννους ἡγεμόνες καὶ μὲ τὴ βούληση τοῦ λαοῦ θὰ γίνῃ ἡγεμόνας τῆς Βλαχίας. Ἦταν αὐτὸς ποὺ ἔφερε τὰ λείψανα τοῦ πατρ. Νήφωνος ἀπὸ τὸ Ἅγιον Ὁρος στὸ Tîrgoviște καὶ ἤρε τὸν ἀφορισμὸ τοῦ Radu cel Mare. Βλ: IORGA, *Istoria Bisericii Românești și a Vieții religioase a românilor*, ὅ.π., σ. 127-129. DRAGUT V., *Dicționar enciclopedic de artă medievală românească*, București 2000, σσ. 166-169. ΦΩΤΕΙΝΟΥ, *Ἱστορία τῆς Πάλαι Δακίας, τὰ νῦν Τρανσυλβανίας, Βλαχίας καὶ Μολδαβίας*, τ. Β', ὅ.π., σ. 77-85.

66. Βλ. ΦΑΛΑΓΚΑ, *Νήφων Β': Πελοποννήσιος οἰκουμενικὸς πατριάρχης καὶ ἐθνικὸς ἅγιος τῶν Ρουμάνων*, ὅ.π., σ. 512-513.

67. ΠΕΡΙΣ. Βλ. LAPEDATU A., *Mormîntul Doamnei Despina*, περιοδ., «*Revista Istorică*», ἔτ. VII (1921), σ. 23-26. MIRCEA I. R., *Nasturel Ș.*, *De l'ascendance de Despina épouse du voevode Neagoe Besarab. A propos d'une inscription slavonne inédite*, «*Romanoslavica*», X, 1964, σ. 435-437. NICOLESCU C., *Despina - Milița, doamna lui Neagoe Besarab*, περιοδ., «*Magazin Istoric*», 1994, τεύχ. 11, σ. 28-32.

κονιĆ και τῆς Elena Iacsici († 1529)⁶⁸. Ἡ σύζυγος τοῦ Neagoe Besarab ἦταν ἀνεψιὰ τοῦ Μαξίμου και ὄχι ἐξαδέλφη του⁶⁹.

Ο Neagoe Besarab με ἀπεσταλμένους παρακάλεσε τὸν Μητροπολίτη νὰ ἐπιστρέψει στὸν θρόνο του⁷⁰. Ἔτσι μετὰ ἀπὸ λίγο καιρὸ ὁ Μάξιμος ἐπέστρεψε στὴ μητροπόλη του, περίπου μετὰ τὶς 25 Ἰουνίου 1512⁷¹, ὅπου δὲν παρέμεινε γιὰ μεγάλο διάστημα, διότι ζήτησε –ἀγνωστο γιὰ ποιὸν λόγο– ἀπὸ τὸν ἡγεμόνα νὰ τοῦ ἐπιτρέψει νὰ γυρίσει στὸ Σίρμιο. Ὁ ἡγεμόνας ἔδωσε τὴν ἄδεια και ὁ Μάξιμος ἐπέστρεψε στὴ μονὴ τοῦ Crusedol. Ἐκεῖ παρέμεινε μέχρι και τὸν θάνατό του στὶς 18 Ἰανουαρίου 1516⁷². Ἡ Σερβικὴ ὀρθόδοξη ἐκκλησία τὸν ἀνακήρυξε ἅγιο και ἡ μνήμη του ἐορτάζεται στὶς 18 Ἰανουαρίου⁷³.

68. Οἱ σχετικὲς ἀπόψεις ὑποστηρίζουν ὅτι ὁ Neagoe μετὰ τὴν κατάληψη τοῦ ἡγεμονικοῦ θρόνου τῆς Οὐγγροβλαχίας ἀπὸ τὸν Mihnea cel Rău, γιὰ νὰ ἀποφύγει τὴν γενικὴ σφαγὴ τοῦ Οἴκου τῶν Besarab κατέφυγε στὴ Σερβία, ὅπου νυμφεύτηκε τὴ Δέσποινα Milita, κόρη τοῦ ἡγεμόνα Lazar III Branković. Βλ. ΦΩΤΕΙΝΟΥ, *Ἱστορία τῆς Πάλαι Δακίας, τὰ νῦν Τρανσυλβανίας, Βλαχίας και Μολδανίας*, τ. Β', ὅ.π., σ. 74. ΧΕΝΟΠΟΛ Α. D., *Istoria Românilor din Dacia Traiană*, τ. IV, București 1914, σ. 249. Ὑπάρχει και ἡ μαρτυρία ὅτι ὁ Μάξιμος ἦρθε στὴ Ρουμανικὴ Χώρα συνοδευόμενος ἀπὸ τὴ μητέρα του Angelina και τὴν ἐξαδέλφη τοῦ Δέσποινα Milita, ἡ ὁποία ἀναβρέται ὡς κόρη τοῦ δεσπότη Lazar III Branković. Βλ.: Cerović, *Sârbii din România*, ὅ.π., σ. 12.

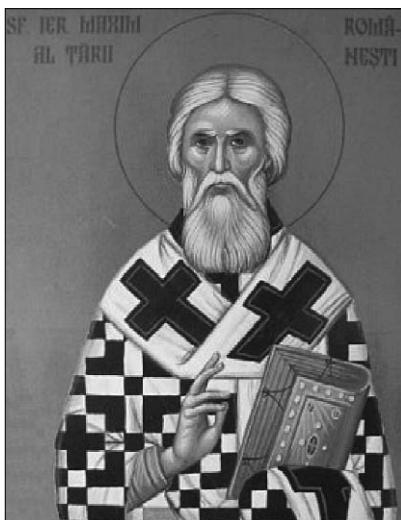
69. Ὁ Ἰωάννης Branković εἶχε τρεῖς κόρες, τὴν Maria Frangipani († 1540), Despina († 1544) και Helene Rares († 1552). Βλ. FILITTI I.C., *Despina princesse de Valachie, fille presumée de Jean Brankovič*, περιοδ. «*Revista Istoria Romaniei*», I (1931), σ. 250.

70. Βλ. ΗΑΤΕΓ, *Cronica Banatului*, ὅ.π., σ. 127.

71. Βλ. ȘERBĂNESCU, *Mitropoliții Ungrovlahiei*, ὅ.π., σ. 747, ὑπόσ., 143.

72. Βλ. *Vieta lui Maximu, mitropolitulu Munteniei*, ὅ.π., σ. 68.

73. BUGARSKI, *Sveti Maksim (Brankovič) u vlaškoj po romunskim izvorima*, ὅ.π., σ. 7, ὑπόσ., 2.

ΠΙΝΑΚΑΣ Α': Εικόνα του Ἁγίου Μαξίμου Ούγγροβλαχίας (Ἔργο τοῦ ἁγιογραφείου τῆς Ἱεραῆς Μονῆς «Diaconești» Ρουμανίας).

ΠΙΝΑΚΑΣ Β': Ὁ Ἅγιος Μάξιμος Ούγγροβλαχίας (Βλ: Ἀγαθαγγέλου (ἐπισκ. Φαναρίου), *Συναξαριστὴς τῆς Ὁρθόδοξου Ἐκκλησίας*, ὁ.π., σ. 220).

ΠΙΝΑΚΑΣ Γ': Τὸ καθολικὸ τῆς μονῆς Manasija.

ΠΙΝΑΚΑΣ Δ': Τὸ καθολικὸ τῆς μονῆς Kurinic.

ΠΙΝΑΚΑΣ Ε': Ἐσωτερικὴ ἄποψη τοῦ καθολικοῦ τῆς μονῆς Kurinic.

ΠΙΝΑΚΑΣ ΣΤ': Τὸ καθολικὸ τῆς μονῆς Crusedol.

ΠΙΝΑΚΑΣ Ζ': Έσωτερική άποψη του καθολικού της μονής Crusedol.

ΠΙΝΑΚΑΣ Η': Ό τάφος του Μαξιμου Ούγγροβλαχίας στο νάρθηκα της μονής Crusedol.

ΠΙΝΑΚΑΣ Θ': Χάρτης τμήματος της Σερβίας, όπου διακρίνονται οι μονές Kurpinic (νότια) και Crusedol (βόρεια).